

Силабус курсу

ПІДПРИЄМНИЦТВО

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність – D 2 Фінанси, банківська справа,
страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійна програма - «Фінанси, банківська справа та
страхування»
Рік навчання: 1, Семестр: 1
Кількість кредитів: 3 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

к.е.н., доцент **Чижишин Оксана Ігорівна**

Контактна
інформація

o.chyzyshyn@wunu.edu.ua, +380669251507

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна “Підприємництво” є такою, що опирається на навчальний матеріал суміжних курсів теоретично-прикладного характеру, об’єднує цей матеріал в єдиний комплекс економічних знань. Студенти в процесі вивчення дисципліни з’ясовують для себе роль підприємництва у функціонуванні національної економіки.

Мета викладання дисципліни “Підприємництво” полягає у формуванні у студентів системи теоретичних і практичних знань з питань сутності та філософії підприємництва, розуміння логіки та схем підприємницької діяльності, типології підприємництва, дослідження середовища підприємницької діяльності, технології створення власної справи, ролі партнерських зв’язків і взаємодій та їх визначального впливу на розвиток суб’єктів підприємницької діяльності, оцінки та аналізу результативності підприємницької діяльності.

Вивчення курсу “Підприємництво” передбачає наявність систематизованих та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін, цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань

Структура курсу

Години (лек./ прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. Соціально-економічна природа підприємництва			
2/1	1. Основи підприємництва	Мета: опанувати поняття підприємництва, його суть та генезу розвитку в історичному і термінологічному аспектах. Поняття підприємництва і підприємницької діяльності. Сутність підприємництва, його роль та функції. Підприємництво як явище і як процес. Об’єкти підприємницької діяльності. Дослідити ознаки підприємництва.	Тестові завдання, дискусійні питання, реферати

4/1	2. Основні види та нормативно-правове регулювання підприємництва	Мета: опанувати види підприємницьких структур за їх спрямуванням. Керуватись законодавчими актами, нормативними документами у здійсненні підприємництва. Виробниче підприємництво та його види. Види торговельного підприємництва. Торгові посередники та їх види. Біржове підприємництво. Види товарних бірж. Підприємництво у сфері послуг. Основні види послуг за призначенням. Порівняльний аналіз підприємницьких структур	Тестові завдання, дискусійні питання, презентації
4/1	3. Види організації підприємницької діяльності та її цивільно-правове регулювання	Мета: засвоїти основні форми організації підприємницької діяльності за соціальним, нормативно-правовим спрямуванням. Суб'єкти і учасники підприємницької діяльності. Класифікація підприємництва. Типи і види підприємництва.. Види підприємств за метою й характером діяльності. Види підприємств за способом створення. Види підприємств за формами власності майна. Види підприємств за національною належністю капіталу. Види підприємств за технологічною цілісністю і ступенем підпорядкування. Види підприємств за розмірами. Порівняння основних форм організації підприємницької діяльності за соціально-правовим спрямуванням	Тестові завдання, дискусійні питання, доповіді
2/1	4. Основні форми та нормативна база організації підприємницької діяльності	Мета: засвоїти особливості обґрунтування і вибору ідеї підприємницької діяльності, способів створення бізнесу, механізму реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Підприємницька ідея, її вибір та обґрунтування. Вибір сфери підприємницької діяльності та форм організації підприємництва. Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності та її основні етапи. Основні етапи реєстрації фізичних осіб-підприємців. Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з реєстрацією суб'єктів підприємницької діяльності	Тестові завдання, дискусійні питання, практичні завдання

4/2	5. Планування підприємницької діяльності	Мета: засвоїти засади планування підприємницької діяльності; знати призначення, основні розділи та етапи розроблення бізнес-плану. Основи бізнес-планування у підприємництві. Бізнес-план, його структура і зміст основних розділів. Призначення і функції бізнес-плану. Етапи розроблення бізнес-плану. Представлення та презентація бізнес-плану. Точка беззбитковості та її економічний зміст. Практичні завдання щодо розрахунку основних показників ефективності проєкту	Тестові завдання, дискусійні питання, практичні завдання, доповіді
Змістовий модуль 2 Ресурсне забезпечення та ефективність підприємницької діяльності			
4/2	6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності	Мета: розуміти сутність матеріальних та нематеріальних ресурсів підприємства, засвоїти їх види та склад. Загальне поняття, склад та структура матеріальних ресурсів. Поняття основних засобів підприємства. Облік і оцінка основних засобів. Фізичне і моральне старіння основних засобів підприємств. Амортизація основних засобів, її види.	Тестові завдання, дискусійні питання, практичні завдання
		Нематеріальні ресурси як частина ресурсів підприємства. Дослідження особливостей нематеріальних ресурсів підприємств.	
2/1	7. Трудові ресурси	Мета: зрозуміти суть і роль трудових ресурсів у формуванні людського та інтелектуального капіталу підприємницьких структур. Знати основи оплати праці працівників різних категорії персоналу. Загальне поняття трудових ресурсів.. Персонал підприємницьких структур, його склад та класифікація. Мотивація та оплата праці працівників. Форми і системи оплати праці. Погодинна форма оплати праці та її системи. Відрядна форма оплати праці та її системи. Порівняльний аналіз форм оплати праці	Тестові завдання, практичні завдання, презентації
2/1	8. Формування фінансових ресурсів підприємства та їх види	Мета: засвоїти сутність, види та роль фінансових ресурсів для здійснення підприємницької діяльності. Фінансові ресурси як грошові доходи та надходження. Види фінансових ресурсів. Власні фінансові ресурси підприємства та їх джерела. Залучені фінансові ресурси підприємств. Дослідження ролі позикових ресурсів та їх джерела.	Тестові завдання, практичні завдання, реферати

2/2	9. Інвестиційні ресурси підприємництва	Мета: зрозуміти суть та необхідність інвестиційної діяльності у розвитку підприємницьких структур. Загальне поняття інвестицій. Інвестиційні ресурси підприємництва, їх види і класифікація. Види інвестицій за об'єктом інвестування. Основні види реальних інвестицій. Основні види фінансових інвестицій. Основні види інвестицій за формою власності капіталу. Джерела фінансування інвестицій. Дослідження види і стадії інвестиційних проєктів.	Тестові завдання, дискусійні питання, практичні завдання, реферати
4/1	10. Ефективність підприємницької діяльності	Мета: засвоїти принципи і методи оцінки результатів діяльності суб'єкта підприємництва, уміти здійснити діагностику його фінансово-економічного стану. Принципи і методи оцінки ефективності підприємницької діяльності. Результати підприємницької діяльності. Показники ефективності використання матеріальних ресурсів. Показники ефективності використання трудових ресурсів. Економічна сутність і розрахунок показників рентабельності. Фінансова діагностика суб'єктів підприємництва та оцінка їх фінансово-економічного стану. Дослідження шляхів підвищення ефективності підприємницької діяльності.	Тестові завдання, дискусійні питання, практичні завдання
2/1	11. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика	Мета: засвоїти концепцію соціальної відповідальності бізнесу, розуміти її роль для іміджу суб'єкта підприємницької діяльності; знати основні засади ділової етики. Концепція соціальної відповідальності. Поняття і види соціальної відповідальності. Основні вимоги до соціальної відповідальності бізнесу. Складові соціальної відповідальності: економічна, екологічна, соціальна. 5. Ділова етика підприємця. Дослідження ознак ділової етики підприємця.	Тестові завдання, практичні завдання, презентації

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Апопій В.В., Серeda С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 324 с.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6#Public>.
3. Гурочкіна В., Будзинська М. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. № 5. С. 52-64. DOI: 10.33244/2617-5932.5.2020.52-64.

4. Гільбо К. Пасивний заробіток. Як перетворити ідею на гроші за 27 днів / пер. з англ. О. Асташова. 2-е вид. Київ : Наш формат, 2020. 240 с.
5. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
6. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса, 2020. 708 с.
7. Карпюк Г.І. Основи підприємництва : навч. посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Київ, 2021. 108 с.
8. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД) ДК 009:2010. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
9. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
10. Косович Б.І. Соціальне підприємництво в Україні: актуальні питання ставлення. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 77-81.
11. Михалюк Н.І. Планування діяльності підприємств : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 620 с.
12. Основи економічної грамотності та підприємництва: навч. посібник / Алексеева С.В., Базиль Л.О., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф., Сохацька Г.В. Житомир : Полісся, 2021. 248 с.
13. Офіційний сайт Державної регуляторної служби України URL: <http://www.drs.gov.ua>.
14. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (редакція від 03.09.2024, підстава - [3813-IX](#)) URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
15. Портер М. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів / пер. з англ. Н. Кошманенко. Київ : Наш Формат, 2020. 424 с.
16. Приходько Д.О. Основи біржової діяльності : підручник. Харків : ФОП Бровін О.В., 2021. 280 с.
17. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL:https://zakononline.com.ua/documents/show/231648_563323
18. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV. URL:https://zakononline.com.ua/documents/show/256736_566901
19. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV URL:<https://ips.ligazakon.net/document/T031160>.
20. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. Про кооперацію : Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
21. Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності : Закон України від 19.05.2011 № 3392-VI. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3392-17#Text>
22. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>

23. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
24. Руда М.В., Мирка Я.В. Циркулярні бізнес-моделі в Україні. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. 2020. Вип. 2. № 1. С. 107-121. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/jun/21886/st12.pdf>.
25. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
26. Чижишин О.І. BSCM-контролінг підприємств: *Електронне наукове фахове видання «Інфраструктура ринку»*. 2020. № 43. С.303-307. URL: <http://www.market-infr.od.ua/43-2020>.
27. Чижишин О.І. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни „Підприємництво” для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» всіх форм навчання. Чортків : ЗУНУ. 2024. 18с
28. Чижишин О.І. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни „Підприємництво” для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» всіх форм навчання. Чортків : ЗУНУ. 2024. 21с.
29. Чижишин О.І. Стан інституційного забезпечення збутової діяльності аграрних підприємств. *Економічна безпека держави в контексті національних інтересів*: зб. матер. Міжнародної науково-практичної конференції м.Харків, 23 квітня 2021 р. Харків : ХНУВС, 2021. С. 164-166.
30. Чижишин О.І. Структурна оптимізація збутової діяльності агропромислових підприємств. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». Випуск 6(50). 2021. С.115-127. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-6-7356>
31. Daly H. Economics for a Full World. URL: <https://www.greattransition.org/publication/economics-for-a-full-world#figure-3>.
32. Entrepreneurship Development and New Enterprise Management. Bachelor of Business Administration. Directorate of Distance Education Guru Jambheshwar University HISAR-125001. 354 p. URL: <https://www.ddegjust.ac.in/studymaterial/bba/bba-301.pdf>.
31. Vashkiv O. Product competitiveness and stages of its evaluation. *Підприємництво та логістика в умовах сучасних викликів* : матеріали I-ої Міжнародної наук.-практ. конференції, м. Тернопіль, 24-25 червня 2020 р. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. С. 7-11.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни — **Підприємництво** визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота студента
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 1-11 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по 1-11 темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (10 тестів по 5 бали за тест) – макс. 50 балів	Загальна оцінка студентів, що приймали участь у тренінгу (Озаг) може бути отримана на основі розрахунку інтегрального показника, який розраховується за формулою: $\text{Озаг} = \text{ПТ} \times 0,2 + \text{РТ} \times 0,3 + \text{СР ауд.} \times 0,2 + \text{СР п.а} \times 0,3$ Максимальна кількість балів, які може отримати студент за тренінг по складає 100 балів.	Сукупність питомої ваги кожної складової: -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації.

Поточне опитування під час заняття оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 11 темах .

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Підсумкова модульна контрольна робота по 11 темах складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

10 балів – за тест надано правильну відповідь.

теоретичного питання: 2 теоретичних питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Тренінг:

До основних видів робіт, які важливо оцінити при проведенні тренінгу, можна віднести:

- процес тренінгу (ПТ);
- результат тренінгу (РТ);
- самостійна робота студентів під час тренінгу (СР ауд.);
- позааудиторна самостійна робота студентів за результатами тренінгу (СР п.а).

Загальна оцінка студентів, що приймали участь у тренінгу (Озаг) може бути отримана на основі розрахунку інтегрального показника, який розраховується за формулою:

$$\text{Озаг} = \text{ПТ} \times 0,2 + \text{РТ} \times 0,3 + \text{СР ауд.} \times 0,2 + \text{СР п.а} \times 0,3$$

Максимальна кількість балів, які може отримати студент за тренінг по складає 100 балів.

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

Сукупність питомої ваги кожної складової:

- 80% - підготовка презентації;
- 20% - захист презентації.

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень

опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)